

Això vol dir que la *Clematis cirrosa* L., és de les espècies més inestables que avui coneixem en nostra flora; potser ben apropiada per a fer-ne camp de recerques biològiques sobre adaptacions al medi i modificacions hereditàries. El nom de VIVIANI de *Clematis polymorpha* és tot exacte.

Les selaginèl·lacies de Catalunya

PER

MANEL FOLCH I GIRONA

La gran abundor en que trobarem la *Selaginella denticulata* Spring., a la darrera excursió col·lectiva feta pels voltants de Caldes de Montbuy i muntanya del Farell, ha estat el motiu que ens determinarà a escriure aquesta nota relativa a les *Selaginèl·lacies* de la nostra terra.

La susdita família sols conté un gènere, del qual naturalment pren el nom; però en canvi hom pot citar fins a 500 espècies (1), habitadores en sa major part dels boscos humits de les zones tropicals. A Europa se'n troben quatre i tan sols dos són propies de la Flora catalana. Espècies hi ha que hom veu conreades per la finor de les fulles i preciositat de les formes llurs com a plantes ornamentals; essent prou coneguda pel fenòmen de la reviviscència la *Selaginella lepidophylla*, originària de les regions de ponent, Mèxic i Amèrica septentrional, anomenada vulgarment, encara que amb la més gran impropietat, «Rosa de Jericó». La veritable «Rosa de Jericó» és la *Anastatica hierochuntina* L., de la família de les Crucíferes, planta indígena de l'Egipte i de la Palestina.

* * *

Dugues menes de materials ens han servit per a la redacció d'aquesta nota, proporcionats en sa majoria per nostre President; çò és: *documents bibliogràfics*, primer; segon: els exemplars conservats en alguns *Herbaris* revisats. Aduim uns i altres, més algunes poques

(1) «Kryptogamen» von Dr. M. Möbius. Leipzig, 1908. - «Flore de la France» par l'Ab. H. Coste, Paris, 1906.

observacions pròpies, junt amb les darreres cites consignades en nostre Butlletí, reunides a continuació de cada espècie.

Selaginella denticulata Spring. (L.)

Colmeiro (1). «Montserrat (E. Bout.); Valle de Arán (Cav.); Ampurdán, llano de Llobregat, Montserrat (Texid.); Gavá, Castelldefels, Bajo Ampurdán, Cadaqués y la Selva (Vayr.)»

Costa (2). «Cultivada y naturalizada en algunos jardines».

Willkomm y Lange (3) no la citen pas de Catalunya.

El Dr. Cadevall en son treball: «Plantas citadas de Montserrat de existencia dudosa» (4), fent referència, segons sembla, a la cita de Boutelu aduïda per En Colmeiro (5), diu: «No merece mayor crédito esta cita, ya que Vayreda es el único que la refiere a Cadaqués i la Selva.» No obstant, no ens sembla pas improbable la presència d'aquesta espècie a Montserrat, després de la indicació d'haver-la trobada En Texidor. Principalment si atenem a l'extesa que té la seva àrea de dispersió, com palesen els documents aduits i les localitats que encara ens manquen a citar.

Vayreda (6). «Cadaqués (Trémols); márgenes y colinas sombrías de Gavá, Castelldefels, bajo Ampurdán (Vayr.)»

En el Herbari d'Artur Bofill hi ha uns exemplars de Barcelona, Vallvidrera i Gavà.

En el d'En Saura (que com l'anterior es conserven en el Museu de la R. Acad. de C. y A. de Barcelona) sols n'hi ha amb la etiqueta «Barcelona».

Són localitats prou conegudes dels botànics moderns, les de Vallvidrera, barranc de can Llavallol i Aramprunyà.

Cal afegir les cites comunicades per nostres consocis: En Joan Pardo, (que ja consten en nostre Butlletí) (7), qui la trobà abundosa a la font de Santa Creu d'Olorde, en el torrent que devalla de la Riera a Molins de Rei, en la font del Tudó, prop de Torrelles de

(1) «Enumeración de las Criptógamas de España y Portugal».

(2) «Flora de Cataluña», pàg. 280.

(3) «Prodromus Florae Hispanicae», P. 14-15.

(4) V. «Boletín de la Soc. Arag. de C. N.», Nov. 1904, n.º 9, p. 245.

(5) «Enumeración y revisión de las plantas de la península Hispano-Lusitana e Islas Baleares».

(6) «Plantas notables» o «Apuntes de la Flora Catalana». (Anales de la Soc. Esp. de Hist. Nat., tomo 8, 1879).

(7) Any 1915, n.º 8, p. 134; i 1916, n.º 3, p. 38.

Llobregat i torrent amunt cap a Torrelletes; i pel nostre President: «de prop de Cap Durà fins al poble de Cembrà (Girona).»

Selaginella spinulosa A. BR. (*Licopodium selaginoides* L., *Selaginella selaginoides* Link.)

Colmeiro (1). «Cataluña en Montserrat (E. Bout.), Valle de Arán y Nuria (Teixid.), Set Cases, Costabona, Nuria y Cerdaña (Vayr.)» La cita de Montserrat s'ha de tenir per completament errònia.

Costa (2). «Puerto de Benasque; Maladetta y su cuenca; Castanesa, Zett.»—Cita que copiàren En Willk. y Lge...

Coste H. (3). «Port de Venasque (Zett.) Pla de Béret a 1800 m.! Port de Viella!»

Llenas (4). «Pastos húmedos de la zona del abeto y de la región subalpina. Ribera de Aiguamoig, Montgarri...»

Vayreda (5). Prados alpinos de Setcases a Costabona, Pirineos (Bolós, Hb.)

L'Herbari Municipal conservat en el Museu Martorell, propietat de la Junta Municipal de Ciències Naturals, començat pel nostre consoci Dr. Llenas, conté exemplars per ell recollits a Viella.

En el d'En Costa n'hi ha de Nuria i Costabona, i en el d'En Saura de la derrera localitat.

Selaginella helvetica Spr. (*Licopodium helveticum* L.)

Costa, en el «Suplemento» de la Flora de Catalunya diu: «El señor »Teixidor la consigna en el bajo Ampurdán, llano de Llobregat y »Montserrat».—Em sembla que aquesta cita o és mal atribuïda o s'ha de confirmar.

Sarrià (Barcelona), Març 1916.

(1) Loco citato.

(2) Loco citato.

(3) «Florule du Val d'Aran» par les Abb. Coste et Soulié.—«Bulletin de Géographie botanique», Janv. Fbr. 1914, n.º 290, 291, pag. 45.

(4) «Memories de la Institució Cat. d'Hist. Nat.»—Mem. 1.ª, p. 16.